

NACIONALNA INICIJATIVA ZA BEZGOTOVINSKO PLAĆANJE

STAVOVI PRIVREDE O SIVOJ EKONOMIJI I BEZGOTOVINSKOM PLAĆANJU

rezultati istraživanja | april/jun 2022.

Sprovedeno od strane:

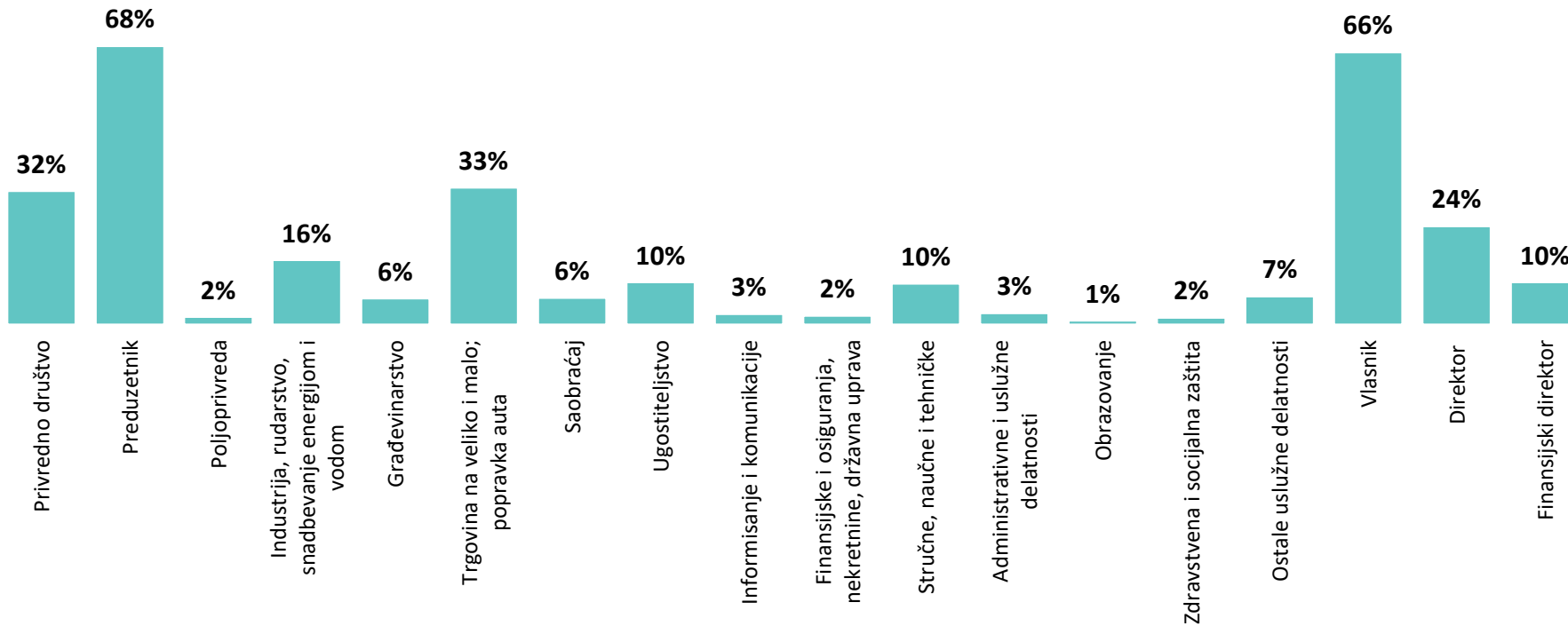

- **Realizacija:** Istraživanje je sprovedeno u periodu od 20.4.2022. do 10.6.2022. godine
- **Ciljna populacija:** Preduzeća i preduzetnici na teritoriji Srbije
- **Uzorački okvir:** Lista svih poslovnih entiteta (preduzeća i preduzetnika) koji su registrovani u Agenciji za privredne registre (2020)
- **Veličina uzorka:** 1040 poslovna entiteta
- **Tip uzorka:** Jednoetapni stratifikovani, reprezentativan za domen preduzeća i preduzetnika registrovanih u Srbiji
- **Stratifikacija:** Prema regionu, delatnosti i veličini poslovnih entiteta i tipu (privredno društvo, preduzetnik)
- **Metod prikupljanja podataka:** Intervjui licem-u-lice
- **Prosečno trajanje intervjua:** 35 minuta

STRUKTURA UZORKA

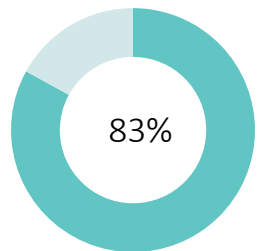

KAKO PRIVREDA OCENJUJE USLOVE POSLOVANJA U SRBIJI?

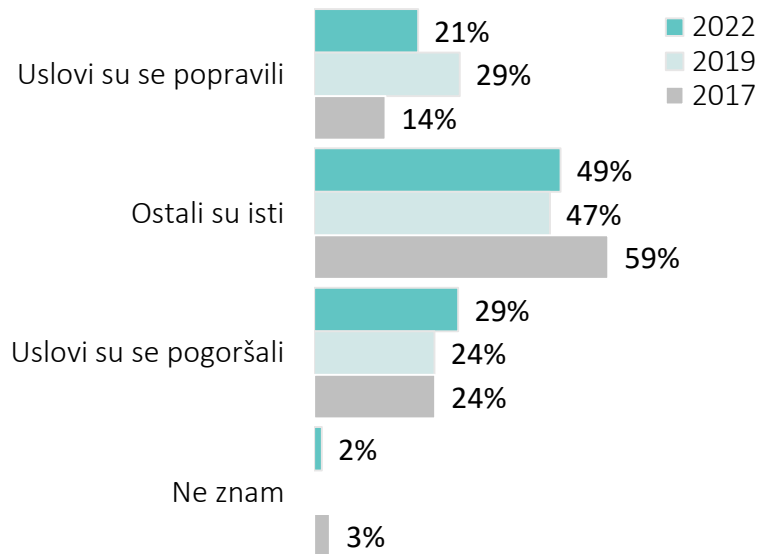
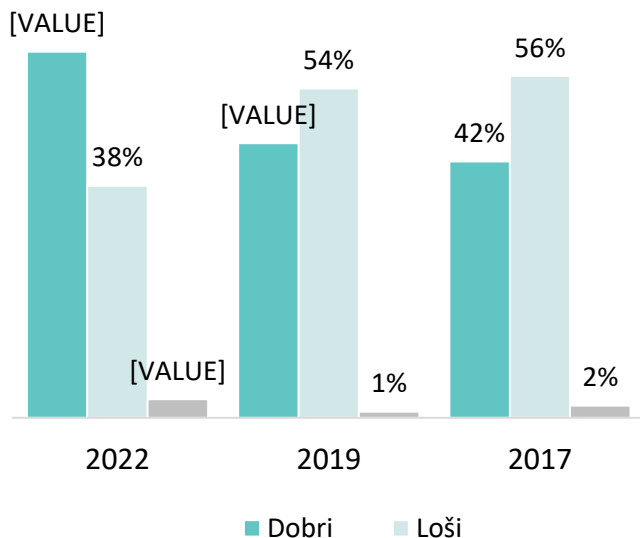

Uslovi poslovanja u Srbiji (2022, 2019, 2017)

U odnosu na period od pre tri godine, odnosno pet godina, značajno veći broj privrednika nalazi da su opšti uslovi poslovanja u Srbiji dobri, što ne čudi imajući u vidu da je za **83% preduzeća rezultat poslovanja za 2021. bio pozitivan**. S druge strane, nešto su kritičniji u oceni poslovne klime u poslednjih godinu dana nego što su bili 2019 – manji broj ističe unapređenje uslova u kojima posluju.

% preduzeća koja ističu da je rezultat poslovanja za 2021. bio pozitivan

Kako biste ocenili opšte uslove poslovanja u Srbiji?

Baza: Ukupna ciljna populacija

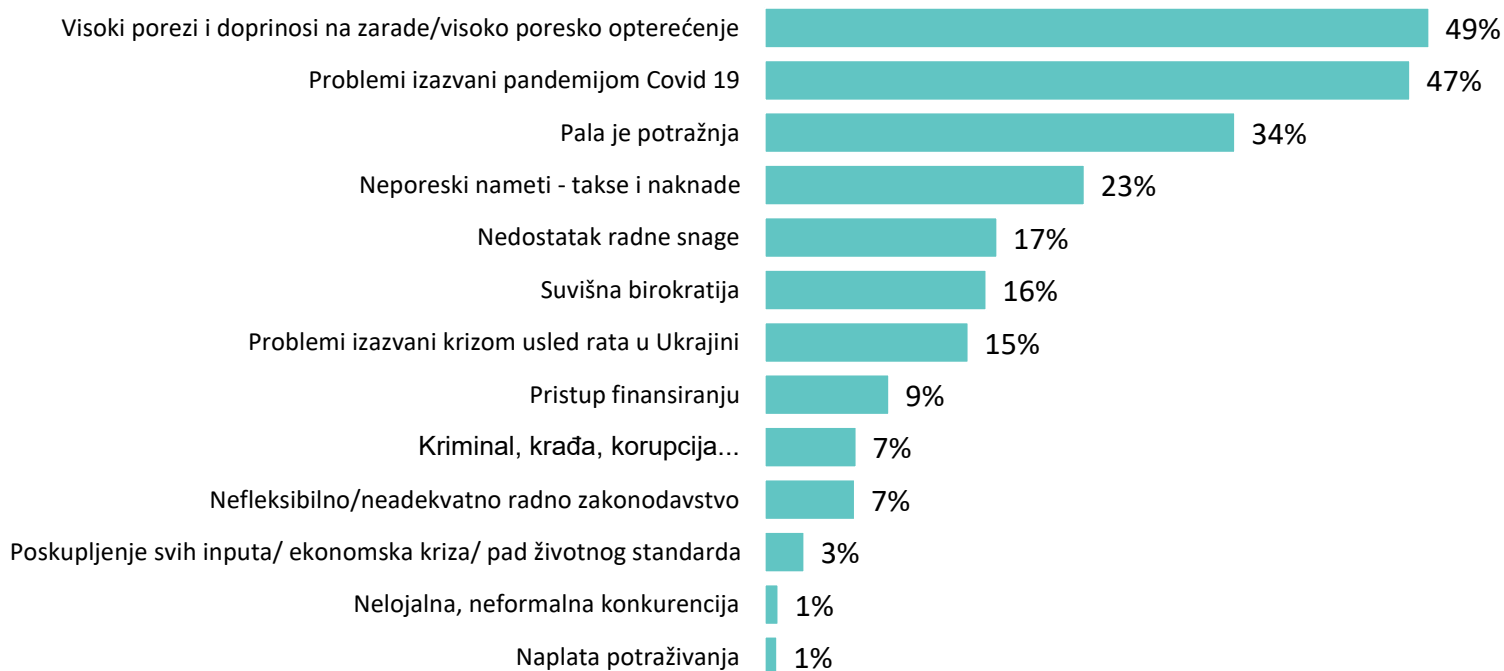
Da li su se uslovi poslovanja u Srbiji popravili, pogoršali ili ostali isti u poslednjih godinu dana?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Trenutni problemi privrednika

Dva dominantna problema sa kojima se suočava većina preduzeća jesu visoko poresko opterećenje, tj. visoki porezi i doprinosi na zarade (49%), ali i problemi izazvani pandemijom Covid-19 (47%). Kao treći najproblematičniji faktor izdvaja se smanjena potražnja (34%), a zatim taske i naknade (23%).

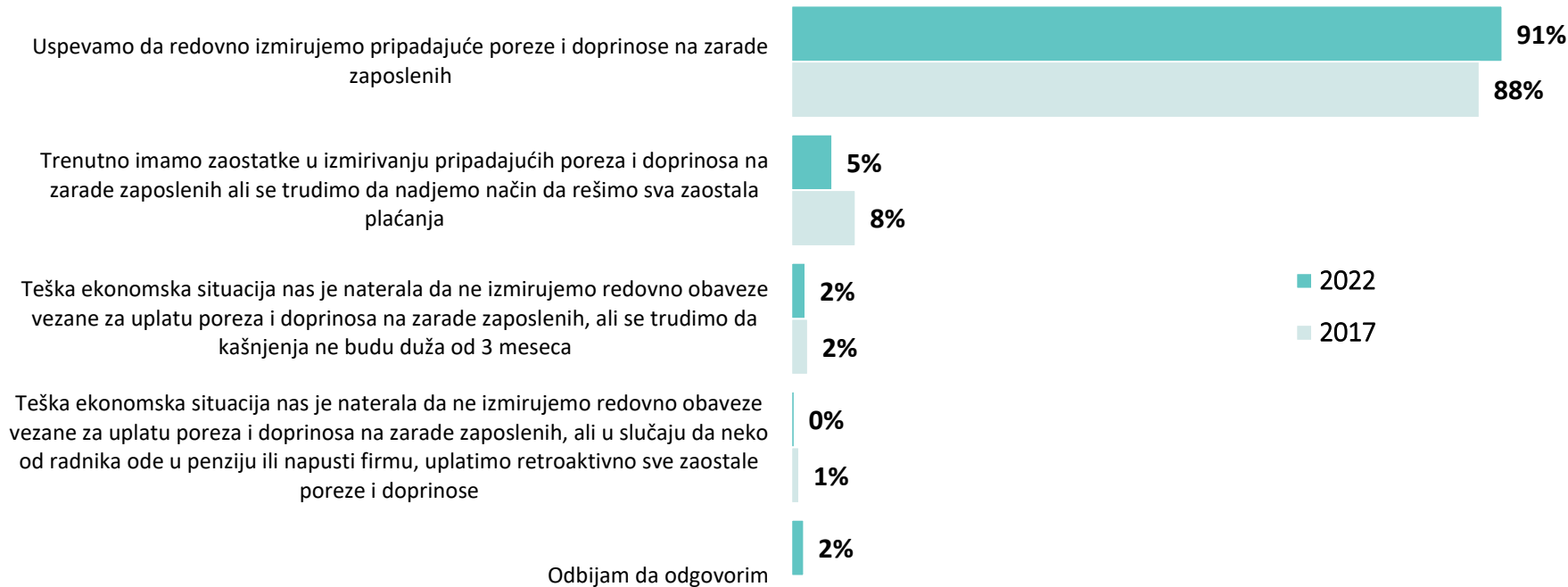
Sa kojim problemima se suočava Vaše preduzeće? Molim Vas da iz ponuđene liste izaberite tri najproblematičnija faktora koji utiču na poslovanje Vašeg preduzeća DO 3 ODGOVORA

Baza: Ukupna ciljna populacija

Uplata poreza i doprinosa na zarade zaposlenih (2022 vs 2017)

U odnosu na 2017. godinu, nema razlika kada je u pitanju izmirenje poreza i doprinosa na zarade svojih zaposlenih.

Koji od sledećih odgovora najbolje odlikava dinamiku uplate pripadajućih poreza i doprinosa na zarade zaposlenih u vašem preduzeću?

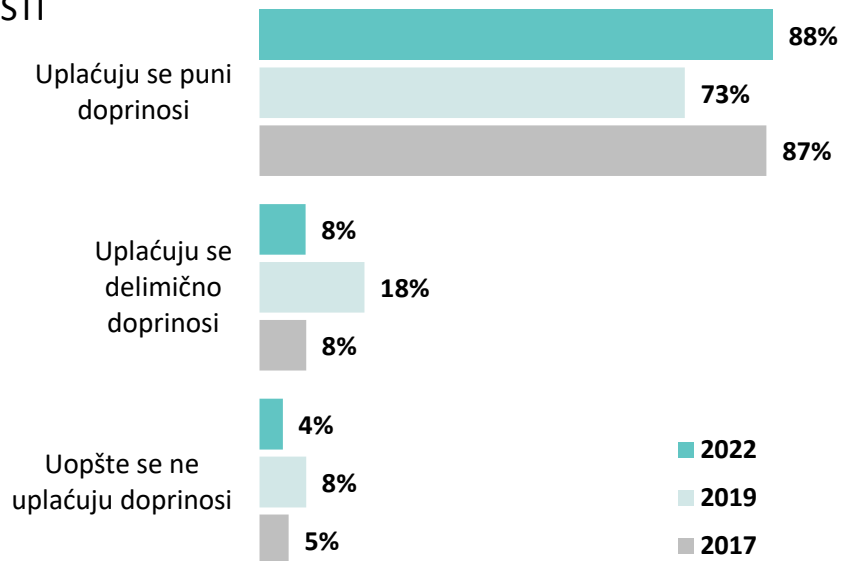
Baza: Ukupna ciljna populacija

Uplata doprinosa na plate (2022, 2019, 2017)

Procena o delu doprinosa na zarade zaposlenih koji poslodavci uplaćuju se gotovo potpuno poklapa sa onom iz 2017. godine, dok se značajne razlike uočavaju pri poređenju sa 2019. Čini se da su poslodavci pre 3 godine bili dosta skeptičniji, smatrali su da se za 73% radnika uplaćuju puni doprinose na plate (naspram 88% u ovom talasu).

U DELATNOSTI

Prosečna NETO plata plata:

2022 - 50,495 RSD

2017 - 32,202 RSD

Po Vašoj proceni, od ukupnog broja radnika koji su angažovani u istoj delatnosti kojom se vaše preduzeće bavi (organizacijama, institucijama), kom procentu radnika se uplaćuju puni doprinosi na plate, za koliko se uplaćuju samo delimično doprinosi na plate, a za koliko se uopšte ne uplaćuju doprinosi?

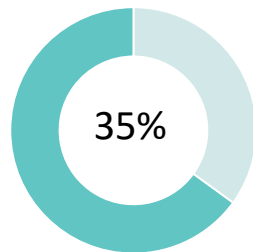
Baza: Ukupna ciljna populacija

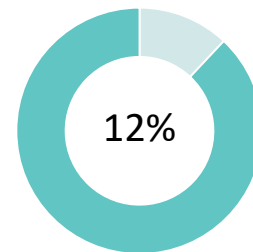
Uplata doprinosa na plate (2022, 2019, 2017)

Privrednici tvrde da se danas duplo manji procenat zarade njihovim radnicima isplaćuje na ruke nego što je to bio slučaj 2017. godine. S druge strane, procena za delatnost je i dalje oko trećine zarade.

2022.

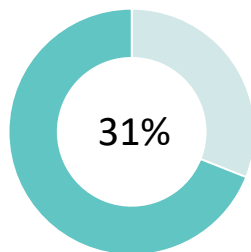

Procenat zarade na koji se, u proseku, ne uplaćuju porezi i doprinosi u preduzećima u istoj delatnosti

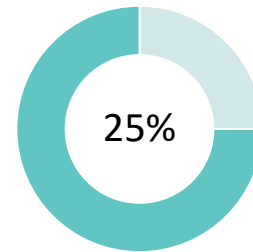
Procenat plate koji se isplaćuje na ruke u kešu radnicima u njihovom preduzeću

2017.

Šta mislite (u preduzećima poput Vašeg, u Vašoj delatnosti), na koji deo ukupne zarade se, u proseku, ne uplaćuju pripadajući porezi i doprinosi u preduzećima poput Vašeg u istoj delatnosti?

Baza: Ukupna ciljna populacija

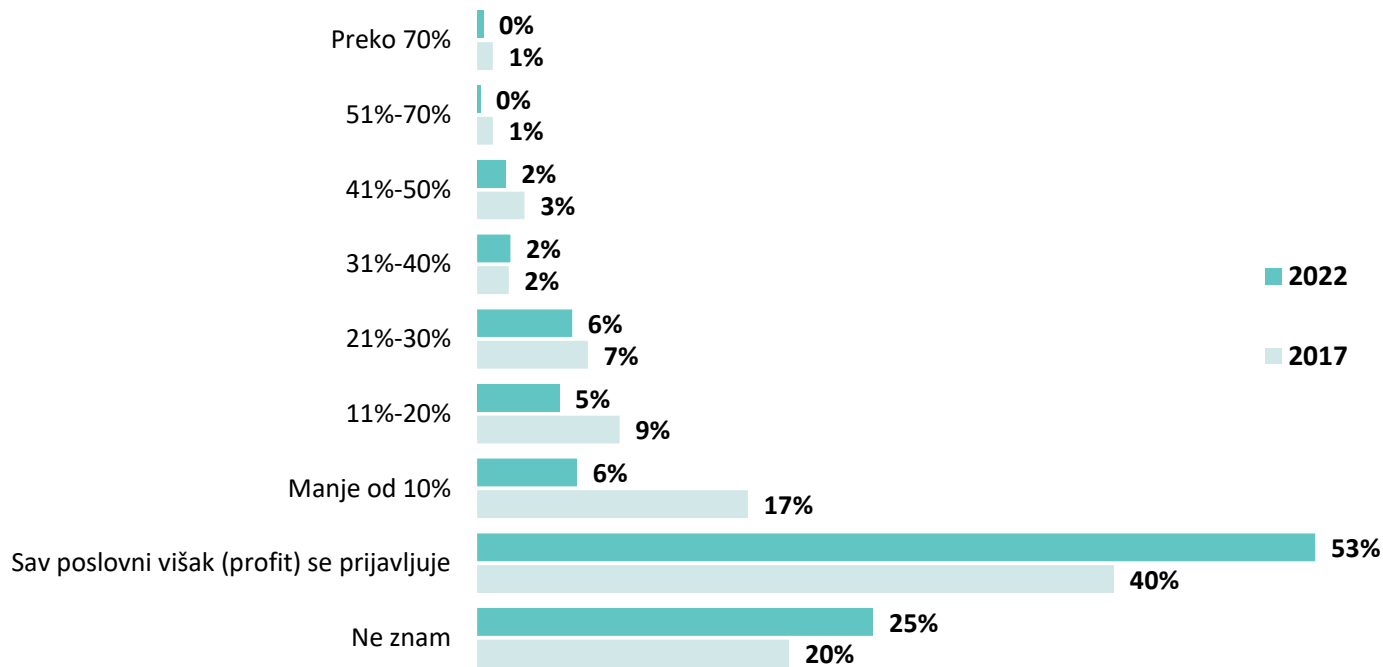
Kada posmatrate radnike u Vašem preduzeću kojima se delimično uplaćuju doprinosi, U PROSEKU koji procenat plate isplaćujete preko računa, a koji na ruke u kešu?

Baza: Oni koji su kao oblik radnog angažovanja naveli stalno zaposlenje (deo se isplaćuje u gotovini) ili oni koji su zabeležili određeni broj radnika kojima delimično uplaćuju doprinose.

Neprijavljivanje poslovnog viška (2022 vs 2017)

U poređenju sa 2017. godinom, beleži se značajan rast broja privrednika koji smatraju da se u njihovoj delatnosti sav profit prijavljuje.

Molim Vas približno procenite procenat neprijavljivanja poslovnog viška (profita) od strane preduzeća/preduzetnika u Vašoj delatnosti?

Baza: Ukupna ciljna populacija

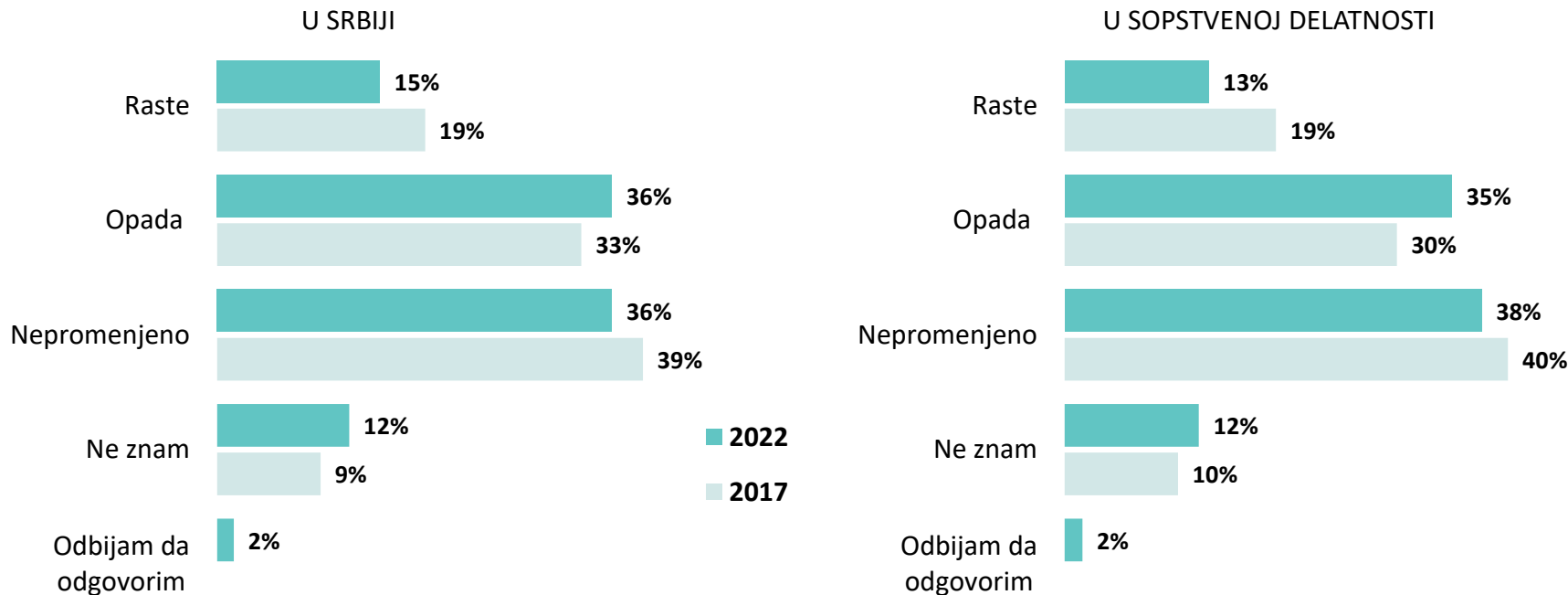
NACIONALNA INICIJATIVA ZA BEZGOTOVINSKO PLAĆANJE

STANJE FER KONKURENCIJE U OČIMA PRIVREDE

Kretanje neformalnog poslovanja (2022 vs. 2017)

U poređenju sa 2017. godinom, primetna je tendencija rasta optimizma u pogledu kretanja neformalnog poslovanja - naime, manje privrednika prijavljuje da neformalno poslovanje raste.

Kako biste ocenili kretanje neformalnog poslovanja u poslednjih pet godina:

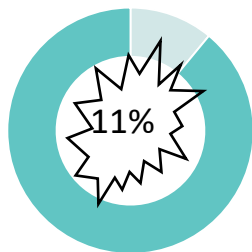
Baza: Ukupna ciljna populacija

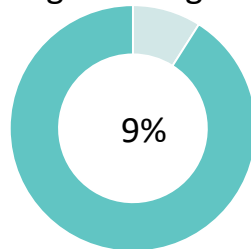
Procena udela neregistrovanih preduzeća (2022 vs. 2017)

U prilog pomenutom pozitivnom trendu, govori i činjenica da je procena privrednika o broju neregistrovanih preduzeća u delatnosti u kojoj posluju danas niža nego 2017. godine.

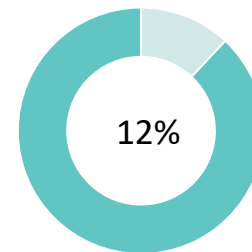
2022.

Neregistrovanih firmi
(Total)

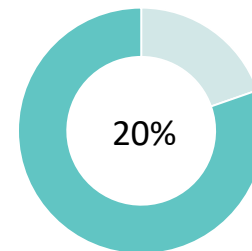
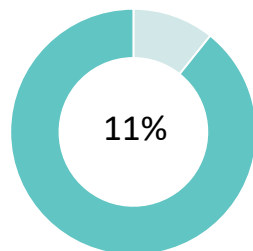
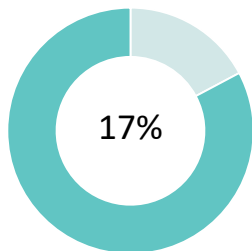

Neregistrovanih firmi
(Privredna društva)

Neregistrovanih firmi
(Preduzetnici)

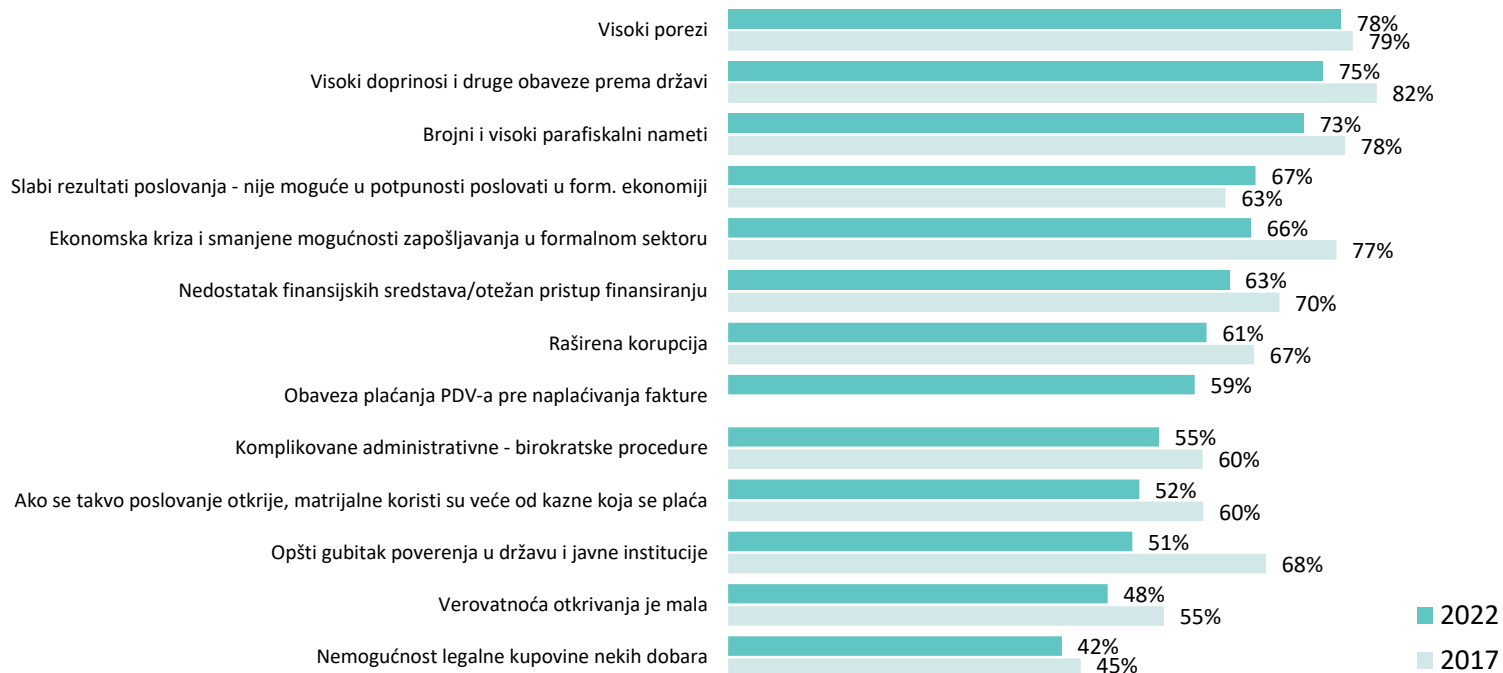
2017.

Razlozi neformalnog poslovanja (2022 vs 2017)

Glavni razlozi za postojanje sive ekonomije ostaju isti, ali je interesantno je da se procenjuje da gotovo svi faktori manje utiču na njen razvoj nego što je to bio slučaj 2017. godine. Ovo se posebno odnosi na opšti gubitak poverenja u državu i njene institucije i ekonomsku krizu.

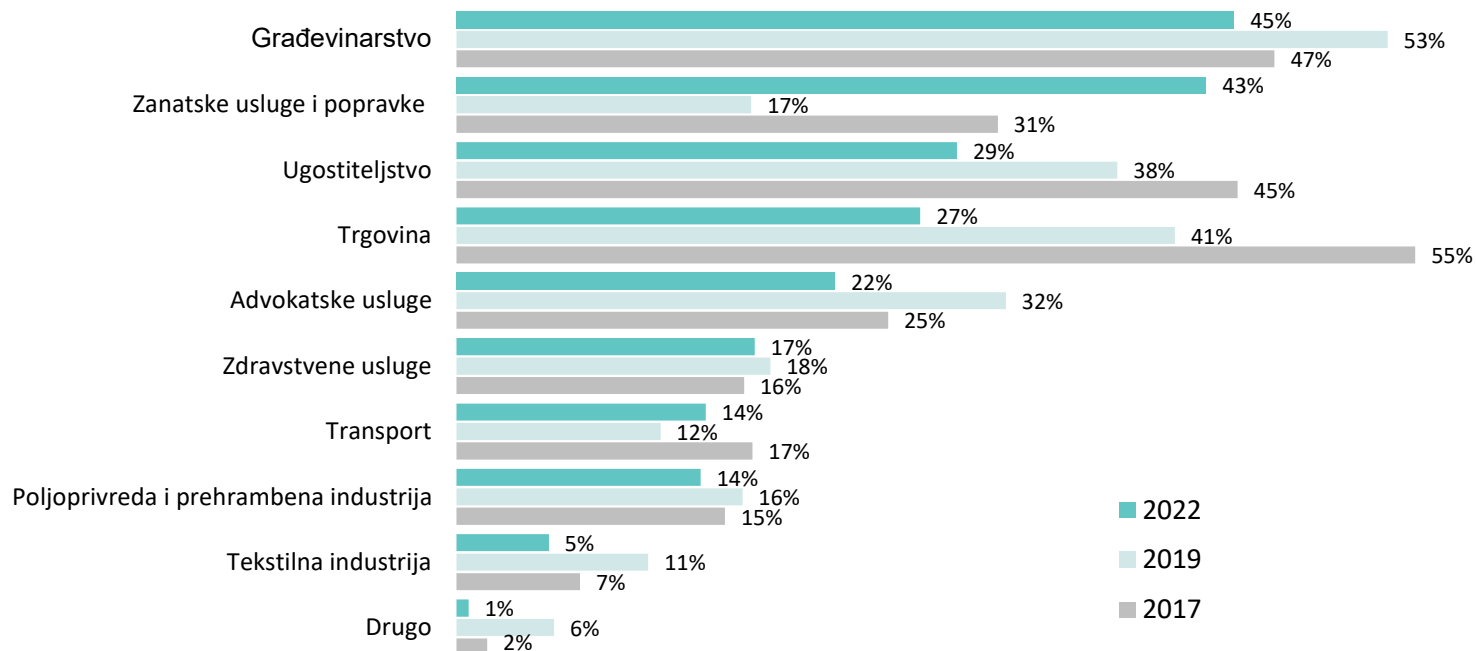
U kojoj meri sledeći razlozi doprinose postojanju neformalnog poslovanja u Srbiji.

Baza: Ukupna ciljna populacija

Neformalno poslovanje po sektorima

Glavni razlozi za postojanje sive ekonomije ostaju isti, ali je interesantno je da se procenjuje da gotovo svi faktori manje utiču na njen razvoj nego što je to bio slučaj 2017. godine. Ovo se posebno odnosi na opšti gubitak poverenja u državu i njene institucije i ekonomsku krizu.

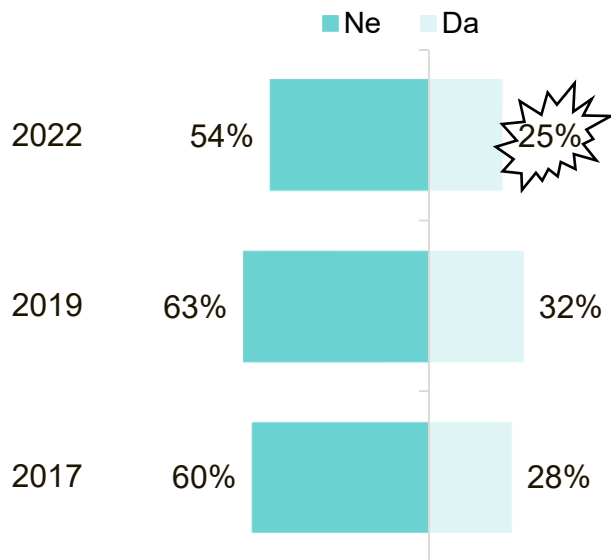
U kojoj meri sledeći razlozi doprinose postojanju neformalnog poslovanja u Srbiji.

Baza: Ukupna ciljna populacija

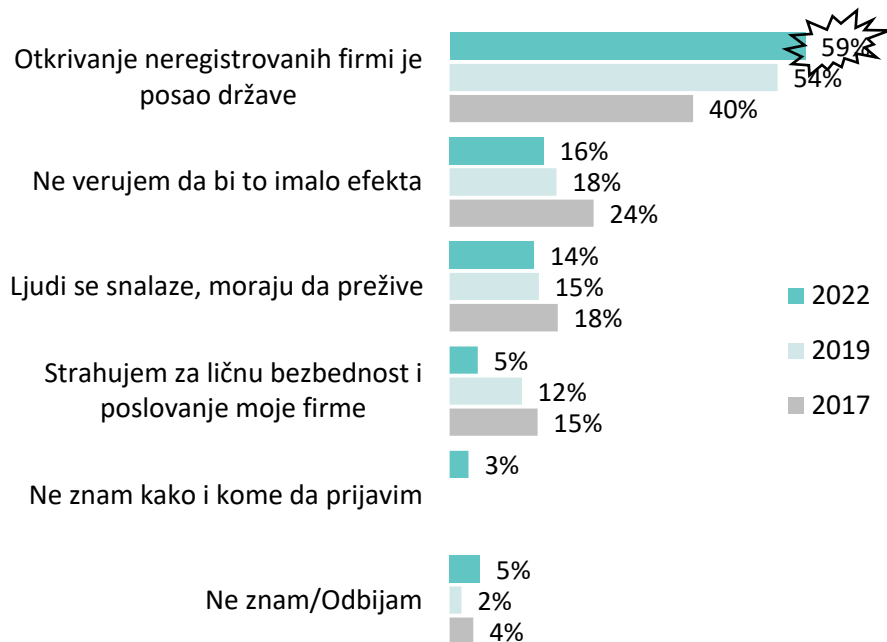
Spremnost na prijavu rada na crno (2022, 2019, 2017)

U poređenju sa prethodnim talasima, manje privrednika iskazuje spremnost da prijavi konkurenta koji posluje u sivoj zoni. Glavni razlog za takav stav, da je to posao države, je izraženiji nego što je bio pre 3, a naročito pre 5 godina.

Kada biste imali saznanja da neka konkurentska firma posluje u sivoj zoni, da li biste prijavili tu firmu nadležnim organima?

Baza: Ukupna ciljna populacija

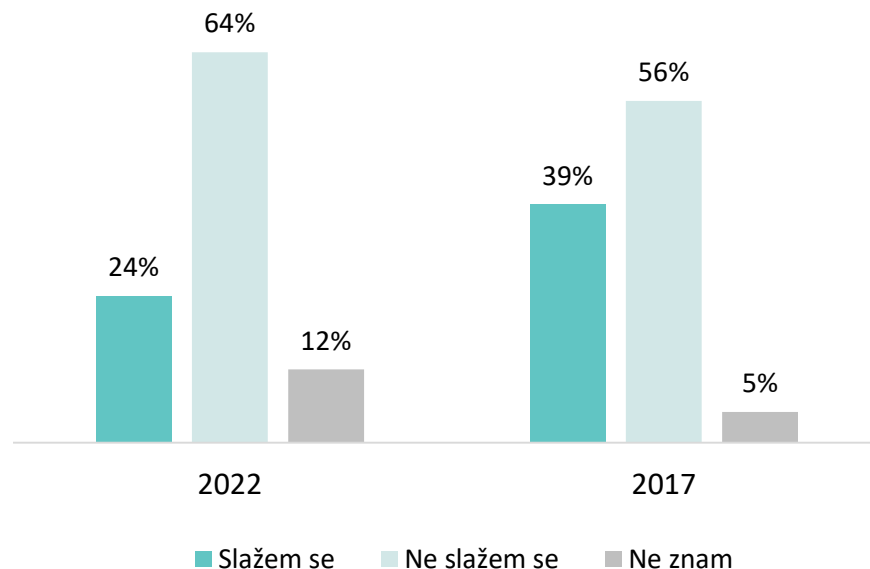
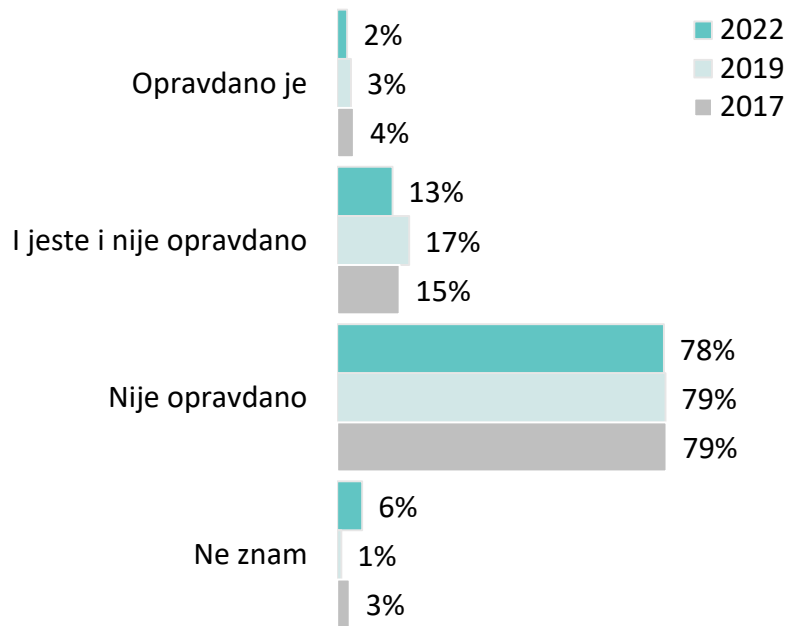
Zašto ne biste prijavili konkurentsku firmu koja posluje u sivoj zoni?

Baza: Oni koji ne bi prijavili konkurentsku firmu koja posluje u sivoj zoni

Neformalno poslovanje i izbegavanje plaćanja poreza (2022, 2019, 2017)

Bez razlike u odnosu na prethodne talase. Gotovo 80% privrednika ne opravdava neformalno poslovanje. Međutim, u odnosu na 2017. godinu, značajno manji broj privrednika smatra da država toleriše izbegavanje plaćanja poreza.

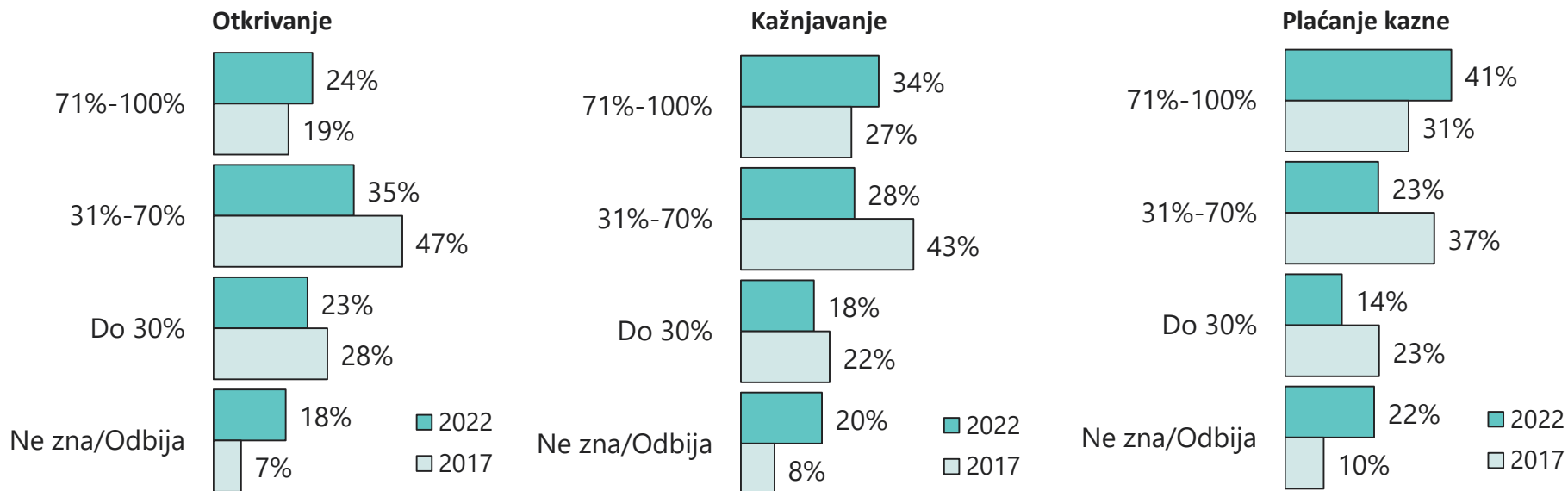
Kakav je Vaš stav u pogledu opravdanosti neformalnog poslovanja u Srbiji?
Baza: Ukupna ciljna populacija

U kojoj meri se slažete sa tvrdnjom: izbegavanje plaćanja poreza je ponašanje koje se toleriše u Srbiji?
Baza: Ukupna ciljna populacija

Rizici neformalnog poslovanja (2022 vs 2017)

Sudeći prema procentu onih koji smatraju da je verovatnoća otkrivanja i kažnjavanja neformalnog poslovanja i naplate kazne tim povodom velika, može se zaključiti da su privrednici uvereniji u borbu protiv sive ekonomije nego što su bili pre 5 godina.

Preduzeća čije poslovanje nije u potpunosti formalno rizikuju da će biti otkrivena. Ocenite verovatnoću da će preduzeće koje neformalno posluje biti otkriveno?
Baza: Ukupna ciljna populacija

Ako bude otkriveno, šta mislite koja je verovatnoća da će preduzeće tj. direktor/preduzetnik biti kažnjen?
Baza: Ukupna ciljna populacija

Ako se odredi kazna, šta mislite koliko je verovatno da će ta kazna biti i plaćena?
Baza: Ukupna ciljna populacija

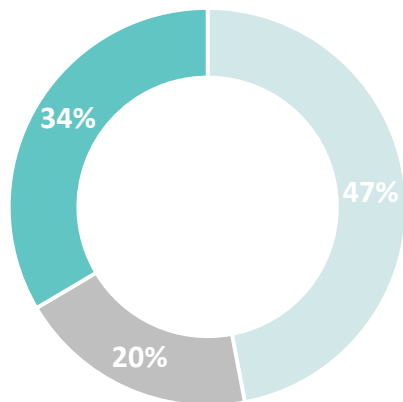

NACIONALNA INICIJATIVA ZA BEZGOTOVINSKO PLAČANJE

KAKAV JE UTICAJ NOVE FISKALIZACIJE?

Sistem fiskalizacije

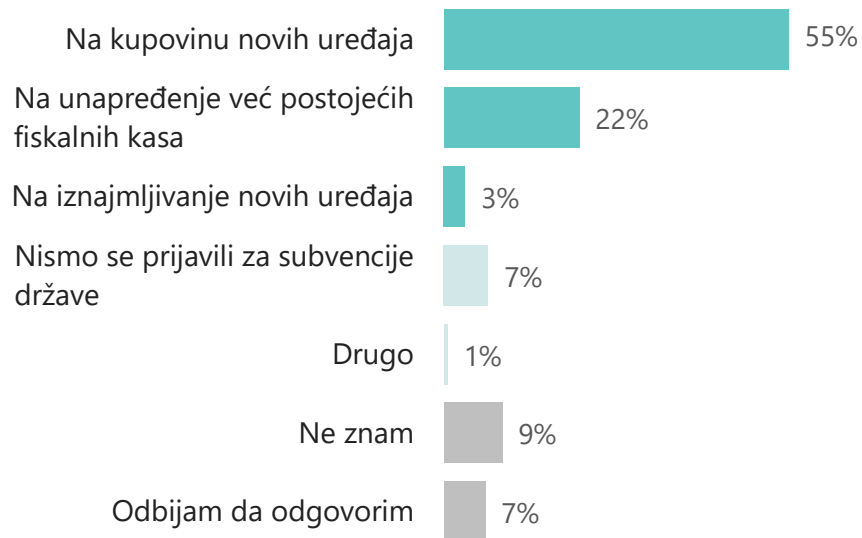
Dok je oko polovine privrednika već bilo u sistemu fiskalizacije, od ove godine u sistem fiskalizacije ulazi i dodatnih 20% privrednika. Subvencije države najčešće će biti iskorišćene za kupovinu novih uređaja (55%) ili na unapređenje već postojećih fiskalnih kasa (22%). S druge strane, 7% privrednika se nije prijavilo za subvencije države.

- Da, naše preduzeće je i pre 2022. godine bilo u sistemu fiskalizacije
- Da, naše preduzeće od 2022. godine ulazi u sistem fiskalizacije
- Ne

Da li je Vaše preduzeće u sistemu fiskalizacije?

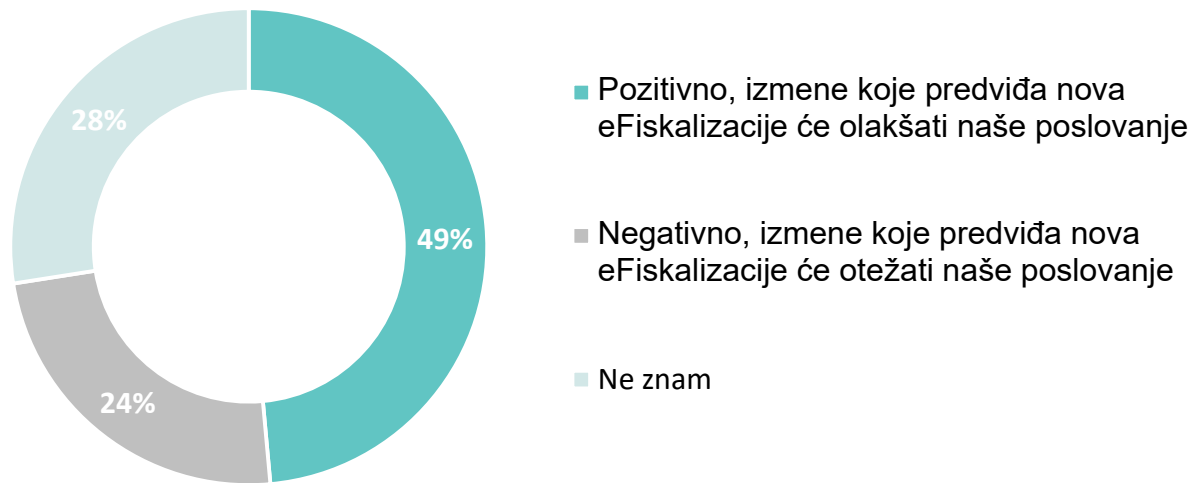
Baza: Ukupna ciljna populacija

Na koji način ćete iskoristiti subvencije države?

Uticaj eFiskalizacije

Polovina privrednika pozitivno ocenjuje novu eFiskalizaciju, dok 24% eFiskalizaciju ocenjuje negativno.

Kako ocenjujete novu eFiskalizaciju?

Baza: Preduzeća koja su u sistemu fiskalizacije (n=413)

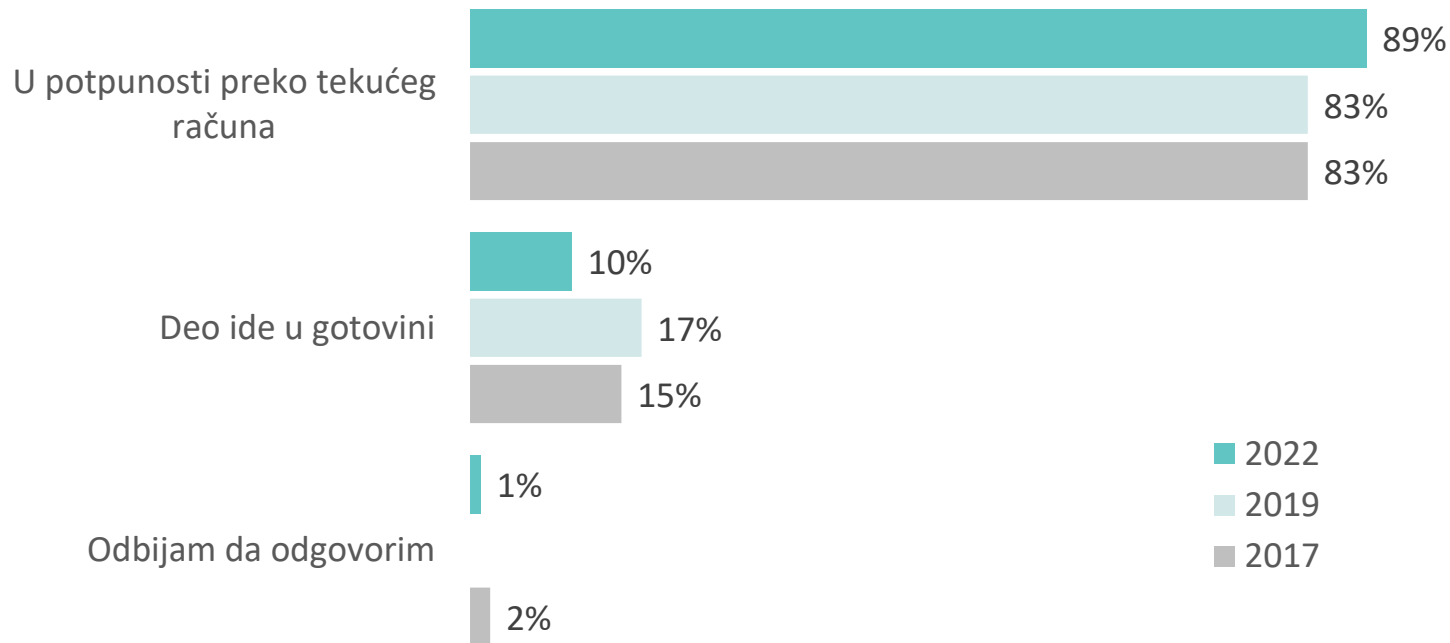
NACIONALNA INICIJATIVA ZA BEZGOTOVINSKO PLAĆANJE

ZASTUPLJENOST BEZGOTOVINSKOG PLAĆANJA

Način plaćanja (2022, 2019, 2017)

U odnosu na prethodni period, veći udeo privrednika sve svoje transakcije vrši preko tekućeg računa.

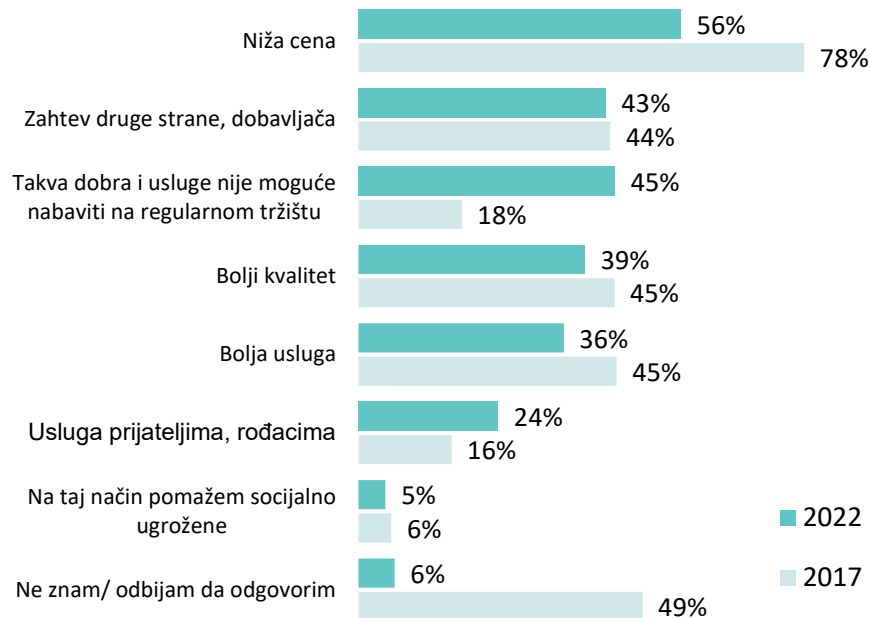
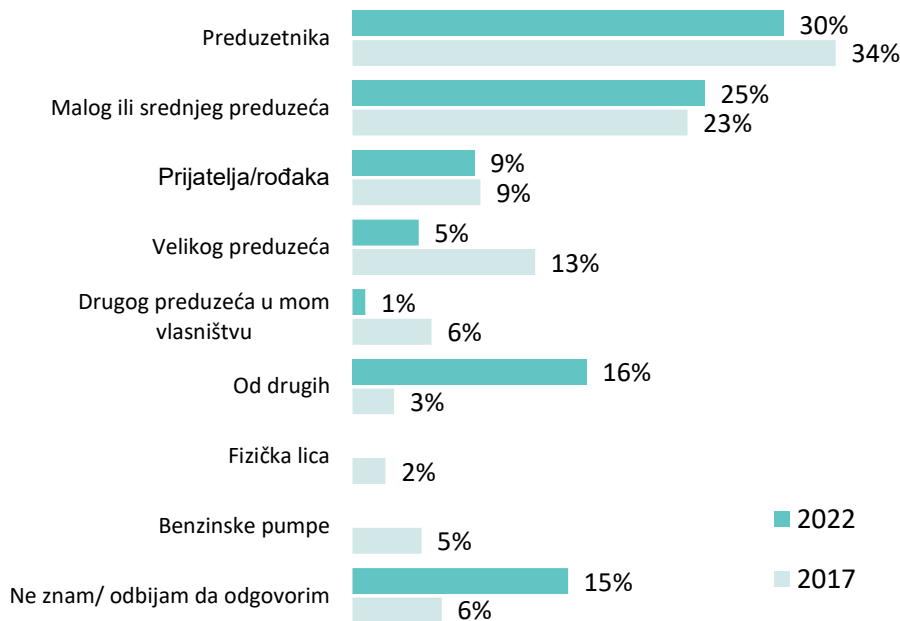
U Srbiji nije neuobičajena praksa da se deo transakcija vrši gotovinom. Da li sva plaćanja vršite preko tekućeg računa ili postoji neki deo koji plaćate u gotovini?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Poreklo i razlozi plaćanje robe u gotovini (2022 vs 2017)

Kao i 2017. godine, roba ili usluge koje se plaćaju u gotovini se najčešće nabavljaju od preduzetnika i malih ili srednjih preduzeća. Niža cena ostaje glavni razlog ovakve nabavke, ali se potencira ređe nego ranije. S druge strane, češće se ističe da se takva dobra i usluge ne mogu nabaviti na regularnom tržištu.

Od koga najčešće nabavljate robu ili usluge koje plaćate u gotovini?

Baza: Preduzeća koja realizuju plaćanja u gotovini

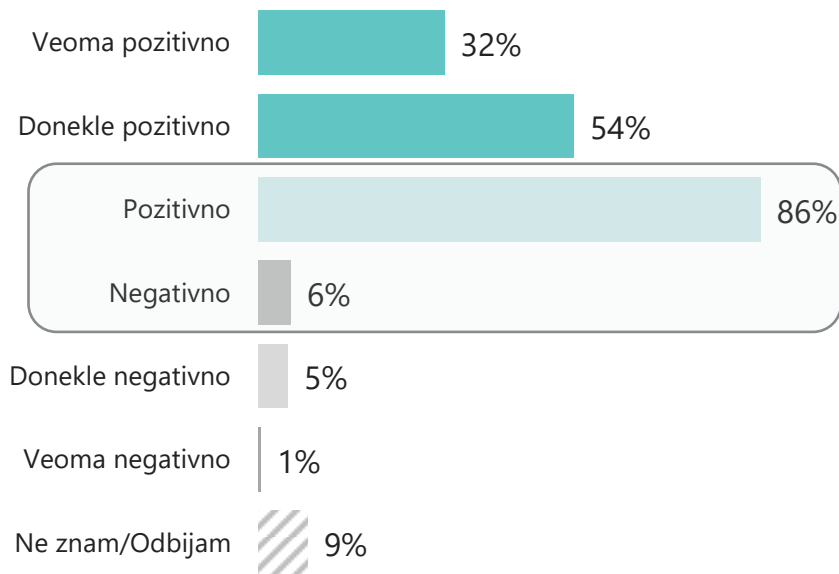
Molim Vas navedite 3 razloga zašto nabavljate robu i usluge koju plaćate gotovinom

Baza: Preduzeća koja realizuju plaćanja u gotovini

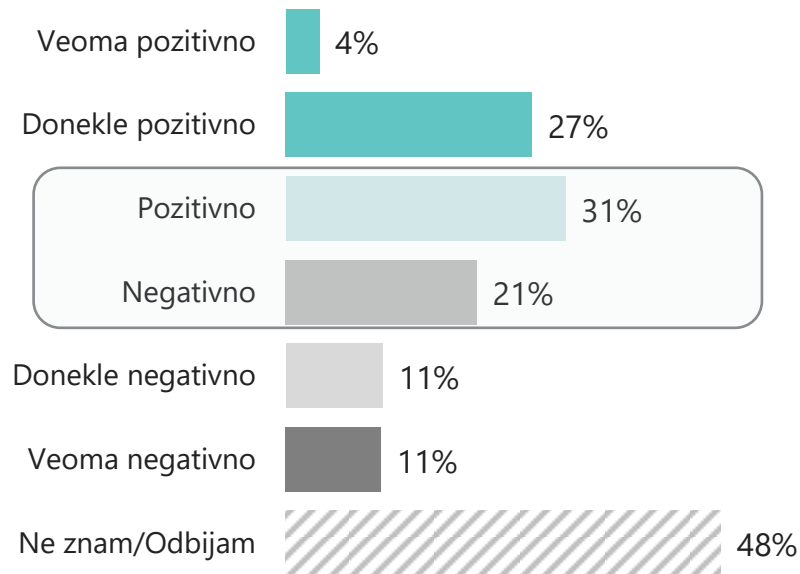

Korisnost uvođenja bezgotovinskog plaćanja

Privrednici koji su ranije uveli bezgotovinsko plaćanje u velikoj meri smatraju da je uvođenje imalo donekle ili veoma pozitivan uticaj na poslovanje (86%). Za razliku od njih svega trećina (31%) privrednika koji trenutno ne pružaju bezgotovinsko plaćanje su sigurni u njihove pozitivne efekte.

Na koji način je uvođenje bezgotovinskog plaćanja uticalo na poslovanje Vašeg preduzeća?
Baza: Oni koji prodaju robu/pružaju usluge direktno fizičkim licima i koriste bezgotovinsko plaćanje (n=231)

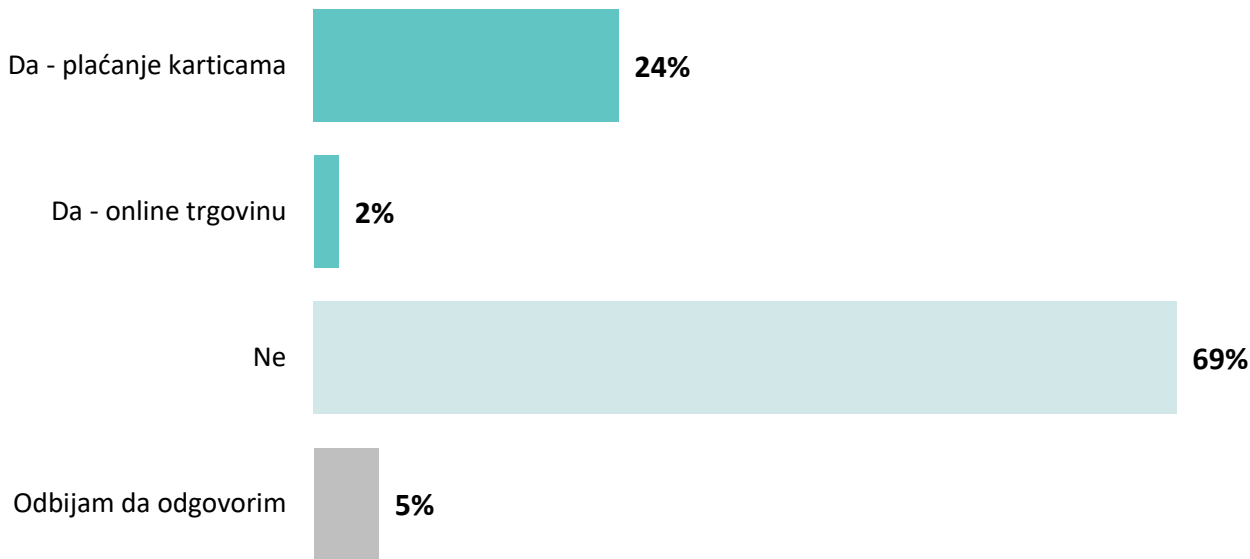

Ukoliko biste sada uveli bezgotovinsko plaćanje, kako bi to, prema Vašem mišljenju, uticalo na Vaše poslovanje?

Baza: Oni koji prodaju robu/pružaju usluge direktno fizičkim licima i nemaju u ponudi bezgotovinsko plaćanje (n=224)

Bezgotovinsko plaćanje

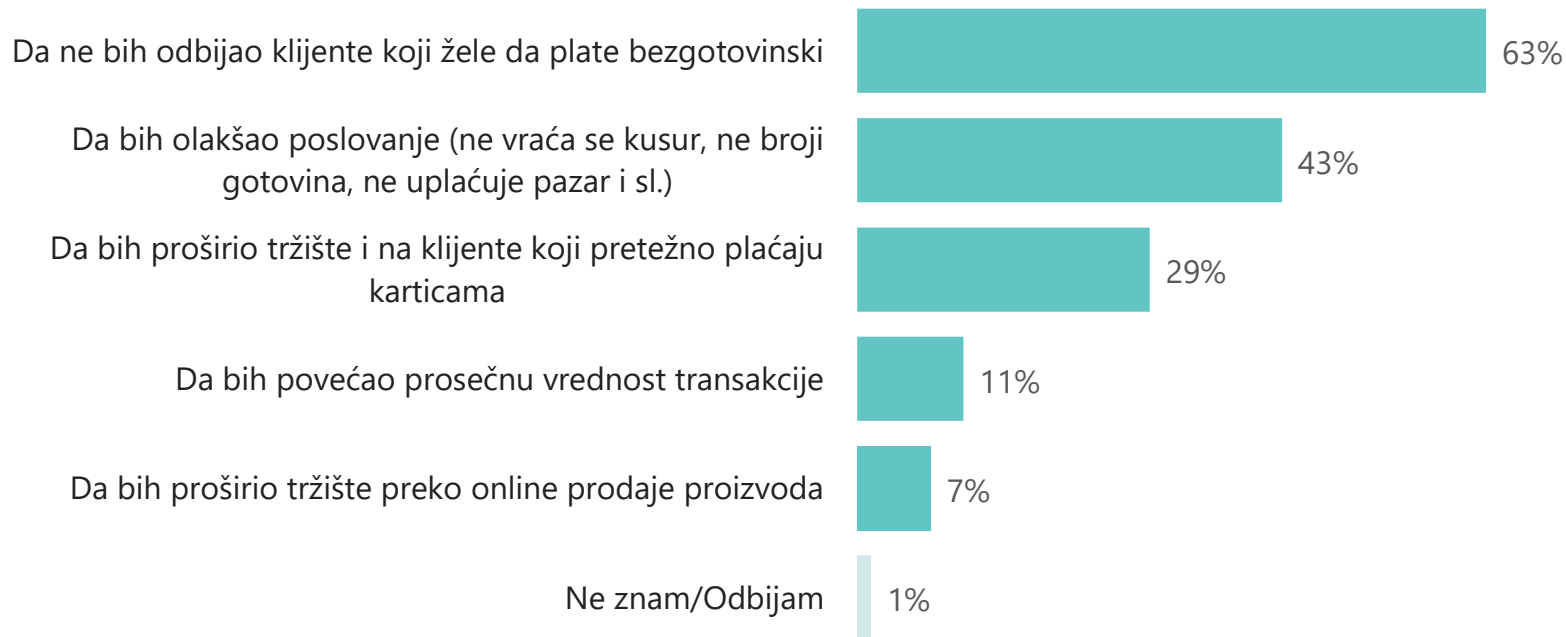
Dve trećine privrednika koji nemaju u ponudi bezgotovinski vid plaćanja ne planira da ga uvede u narednih godinu dana. S druge strane, jedna četvrtina planira da uvede plaćanje karticama u narednih godinu dana.

Da li, u narednih godinu dana, planirate da uvedete neki oblik bezgotovinskog plaćanja? MOGUĆE VIŠE ODGOVORA
Baza: Oni koji prodaju robu/pružaju usluge direktno fizičkim licima i nemaju u ponudi bezgotovinsko plaćanje (n=224)

Bezgotovinsko plaćanje

Kod privrednika koji koriste bezgotovinsko plaćanje kao glavni motiv uvođenja navodi se želja za neodbijanjem klijenata koji bi želeli da plate bezgotovinski (63%), zatim olakšanje poslovanje (43%) i proširenje tržišta na klijente koji pretežno plaćaju karticama (29%).

Molimo vas navedite šta Vas je u najvećoj meri navelo da uvedete bezgotovinsko plaćanje? 2 ODGOVORA
Baza: Oni koji prodaju robu/pružaju usluge direktno fizičkim licima i koriste bezgotovinsko plaćanje (n=231)

About IPSOS

Ipsos ranks third in the global research industry. With a strong presence in 87 countries, Ipsos employs more than 16,000 people and has the ability to conduct research programs in more than 100 countries. Founded in France in 1975, Ipsos is controlled and managed by research professionals. They have built a solid Group around a multi-specialist positioning – Media and advertising research; Marketing research; Client and employee relationship management; Opinion & social research; Mobile, Online, Offline data collection and delivery. Ipsos has been listed on the Paris Stock Exchange since 1999.

GAME CHANGERS

“Game Changers” is the Ipsos signature.

At Ipsos we are passionately curious about people, markets, brands and society.

We make our changing world easier and faster to navigate and inspire clients to make smarter decisions.

We deliver with security, speed, simplicity and substance. We are Game Changers.

Ipsos is listed on Eurolist - NYSE-Euronext. The company is part of the SBF 120 and the Mid-60 index and is eligible for the Deferred Settlement Service (SRD).

**ISIN code FR0000073298, Reuters ISOS.PA,
Bloomberg IPS:FP
www.ipsos.com**

HVALA

www.boljinacin.rs